

Sygn. akt III AUa 457/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 r. w Szczecinie

sprawy W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 marca 2016 r. sygn. akt IV U 1184/15

oddala apelację.

SSO del. Gabriela Horodnicka - SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 457/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 16 listopada 2015 r. ustalił ponownie wysokość kapitału początkowego dla ubezpieczonego W. W.. W dniu 18 listopada 2015 r. organ rentowy wydał decyzję o przeliczeniu wysokości jego emerytury.

Od powyższych decyzji odwołał się ubezpieczony wskazując, że przedłożone przez niego dodatkowe dokumenty powinny wpływać na wysokość jego świadczenia oraz ustalenie kapitału początkowego w wyższej wysokości. Wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez ustalenie wysokości jego świadczenia w wyższym niż dotychczasowy wymiarze.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu wskazał, że wysokość emerytury i kapitału początkowego ustalona dla W. W. w zaskarżonych decyzjach została określona w oparciu o najkorzystniejsze wskaźniki podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz o uwzględnione przez organ rentowy okresy składkowe i dołączone przez ubezpieczonego zaświadczenia o osiągniętych dochodach.

Postanowieniem z dnia 1 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy IV Wydział Pracy i (...) w K. połączył sprawę o sygnaturze akt IV U 1185/15 z odwołania W. W. ze sprawą o sygnaturze akt IV U 1184/15 z odwołania W. W. w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz łącznego prowadzenia pod sygnaturą IV U 1184/15.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 1 marca 2016 r. oddalił odwołania.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Ubezpieczony W. W. ma 65 lat. Od 1 lipca 2011 r. ma przyznane prawo do emerytury. Jej wysokość ustalono w kwocie 1532,46 zł brutto na podstawie art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jako sumę 55 % wysokości świadczenia obliczonego na podstawie art. 53 w/w ustawy (881,56 zł) oraz 45 % wysokości świadczenia obliczonego na podstawie art. 26 w/w ustawy (650,90zł).

Ubezpieczonemu W. W. po raz pierwszy ustalono wysokość kapitału początkowego w decyzji organu rentowego z dnia 16 czerwca 2009 r. biorąc za podstawę:

1. wysokość podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 867,32 zł;
2. 302 miesiące okresów składkowych; 6 miesięcy okresów nieskładkowych;
3. współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego 81,96 %;
4. średnie dalsze trwanie życia – 209 miesięcy.

Organ rentowy ustalił w decyzji z dnia 16 czerwca 2009 r. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 110.138,82 zł. Z chwilą nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury od 1 lipca 2011 r. organ rentowy zaliczył do okresów składkowych okres 56 miesięcy jako różnicę pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym przejściem na emeryturę oraz ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 121.123,86zł.

Ubezpieczony złożył w dniu 27 października 2015 r. wniosek o doliczenie wskazanych okresów do stażu pracy oraz o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru kapitału początkowego. Do wniosku dołączył zaświadczenia o zatrudnieniu za okres od 15 grudnia 1975 r. do 1 czerwca 1977 r. oraz od 1 sierpnia 1979 r. do 1 sierpnia 1980 r.

w Jednostce Wojskowej w Ś., od 2 kwietnia 1979 r. do 10 lipca 1979 r.

w Państwowym Ośrodku (...) w Ś., od 31 grudnia 1982 r. do 19 czerwca 1984 r. oraz od 30 października 1985 r. do 21 lipca 1986 r. w Zakładach Karnych w I., S., P., S. oraz od 10 stycznia 1985 r. do 4 czerwca 1985 r. w (...) SA w P..

Po przedłożeniu wskazanych dokumentów organ rentowy dokonał w decyzji z dnia 16 listopada 2015 r. ponownego ustalenia kapitału początkowego. Organ rentowy do okresów składkowych zaliczył ubezpieczonemu okres zatrudnienia od 2 kwietnia 1979 r. do 10 lipca 1979 r. w Państwowym Ośrodku (...) w Ś..

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 r. organ rentowy przyjął następujące dane:

1. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – 71,04 %,
2. wysokość podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 867,32 zł,
3. okresy składkowe 25 lat, 6 miesięcy, 7 dni – 306 miesięcy; okresy nieskładkowe 6 miesięcy; dodatkowy okres składkowy równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (56 miesięcy),
4. współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 82,04%,
5. 209 miesięcy średniego dalszego trwania życia.

Mając na względzie przedstawione dane organ rentowy wyliczył wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 121.970,31 zł. Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego w oparciu o uwzględnione przez organ rentowy okresy składkowe wpłynęło na wysokość przyznanego ubezpieczonemu świadczenia.

W decyzji z dnia 18 listopada 2015 r. organ rentowy dokonał ponownego przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego w oparciu o art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytura obliczona na podstawie art. 183 w/w ustawy stanowi procentową sumę wysokości świadczenia obliczonego na podstawie art. 53 oraz 26 w/w ustawy.

Wysokość emerytury na podstawie art. 53 ustawy ustalono w oparciu o:

1. 24 % kwoty bazowej w wysokości (2822,66 zł) : 677,44 zł,
2. podstawę wymiaru w wysokości 2.101,75 zł,
3. 403 miesiące okresów składkowych i 12 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy ustalono w kwocie 1.609,77 zł.

Wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy została ustalona w oparciu o:

1. kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego: 330.549,93 zł,
2. kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 31.328,73 zł,
3. średnie dalsze trwanie życia – 248,60 miesięcy.

Wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy ustalono w kwocie 1.455,67 zł.

Ubezpieczonemu obliczono emeryturę na podstawie art. 183 jako sumę procentową wysokości świadczenia obliczonego na podstawie art. 53 (55 % z 1.609,77 zł) oraz 26 (45% z 1.455,67 zł) w/w ustawy, ustalając w decyzji z dnia 18 listopada 2015 r. jej wysokość na kwotę 1.738,69 zł brutto.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że odwołania ubezpieczonego nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U 2015 r., poz. 748) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Art. 173 ust. 3 w/w ustawy stanowi, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na

zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 w/w ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Sąd orzekający wskazał, że ubezpieczony jest uprawniony do emerytury przyznanej w oparciu o art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytura ta dla ubezpieczonego, który osiągnął wiek emerytalny w roku 2011 r. wynosi 55% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz 45% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

W odwołaniach od decyzji organu rentowego ubezpieczony domagał się uwzględnienia wskazanych przez niego okresów i przedłożonych zaświadczeń o osiągniętych zarobkach do wysokości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury.

W ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy w sposób prawidłowy wyliczył ubezpieczonemu wartość kapitału początkowego oraz wysokość świadczenia. Ubezpieczony kwestionował te wyliczenia wskazując, że wyliczony łączny okres składkowy i nieskładkowy w kapitale początkowym dla ubezpieczonego jest niższy niż jego łączny staż ubezpieczeniowy przyjęty do obliczenia podstawy wymiaru emerytury. Sąd I instancji uznał, że ten zarzut ubezpieczonego nie ma podstawy w obowiązujących przepisach prawa, albowiem do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmuje się tylko okresy ubezpieczenia przypadające na okres do dnia 1 stycznia 1999 r., natomiast w przypadku wyliczenia podstawy wymiaru emerytury uwzględnia się łączny staż ubezpieczeniowy ubezpieczonego także okresy ubezpieczenia przypadające po dniu 1 stycznia 1999 r., stąd też wynika różnica w zaliczonych przez organ rentowy okresach ubezpieczenia w odmiennej wysokości zarówno do wyliczenia kapitału początkowego, jak i wysokości emerytury.

Ponadto Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy właściwie wskazał do wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego okres ubezpieczenia 1989-1998 r., albowiem jest to najkorzystniejszy okres przeliczeniowy dla ubezpieczonego, co zostało wykazane w symulacjach przeprowadzonych przez organ rentowy w celu wyliczenia najkorzystniejszego wariantu wysokości świadczenia przysługującego ubezpieczonemu.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu okres zatrudnienia w (...) Ś. i doliczył ten okres do okresów składkowych oraz uwzględnił przedłożone dokumenty stwierdzające osiągnięte przez ubezpieczonego dochody, przez co wysokość przyznanego w 2011 r. świadczenia emerytalnego ubezpieczonemu zwiększyła się z kwoty 1.532,46 zł brutto do kwoty 1.738,69 zł brutto. Natomiast kapitał początkowy uległ zwiększeniu z kwoty 121.123,86 zł do 121.970,31 zł.

Wyliczenie wysokości emerytury oraz kapitału początkowego jest w ocenie Sądu I instancji prawidłowe, uwzględniające najkorzystniejszy wariant wysokości świadczenia dla ubezpieczonego w oparciu o wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynoszący 71,04 %.

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał decyzje organu rentowego dotyczące ustalenia kapitału początkowego i wysokości świadczenia przysługującego ubezpieczonemu za decyzje odpowiadające obowiązującemu prawu. W konsekwencji, w ocenie Sądu orzekającego zarzuty ubezpieczonego w istocie są polemiką

z obowiązującymi przepisami prawa, a ponadto ubezpieczony nie zauważa faktu, że według obowiązujących przepisów prawa ustalenia wysokości kapitału początkowego dokonuje się w oparciu o inne zasady niż zasady obowiązujące przy obliczaniu wysokości świadczenia emerytalnego.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł ubezpieczony W. W.. Skarżący wskazał, że nie zgadza się z powyższym rozstrzygnięciem, ponieważ Sąd I instancji nie wziął pod uwagę jego zatrudnienia w (...) Ś. od 1968 r. do 1975 r. oraz w (...) w Ś..

Organ rentowy nie wniósł odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zasady ustalania kapitału początkowego określone są w art. 174 ustawy, który w ustępie 1 stanowi, że kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Zgodnie natomiast z art. 174 ust. 2, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Wobec powyższego należy więc w szczególności wskazać, że do ustalenia kapitału początkowego ustawa nakazuje przyjmować okresy składkowe i nieskładkowe przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 1999 r.

Poza sporem jest, że ogólny staż ubezpieczeniowy W. W., obejmujący okres zarówno przed, jak i po 1 stycznia 1999 r., wynosi 33 lata, 7 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Podkreślenia wymaga, że ustalony w ten sposób ogólny staż ubezpieczeniowy uwzględnia się przy wyliczaniu podstawy wymiaru emerytury, która nie jest tożsama z podstawą wymiaru kapitału początkowego. Zgodnie ze wskazanymi wyżej regulacjami, do ustalenia wysokości kapitału początkowego mogą być przyjęte jedynie okresy przebyte przez ubezpieczonego do dnia 1 stycznia 1999 r., które wynoszą 25 lat, 6 miesięcy i 7 dni. Taki właśnie okres został przyjęty przez organ rentowy do wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego i w związku z tym, jak słusznie uznał Sąd Okręgowy, zaskarżona decyzja o ustaleniu kapitału początkowego jest prawidłowa. W związku z powyższym stwierdzić należy, że zarzuty zawarte w apelacji,

skierowane wyłącznie przeciwko powyższym ustaleniom organu rentowego, które zostały poczynione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu Okręgowego, który uznał, że organ rentowy właściwie wskazał do wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego W. W. okres ubezpieczenia od 1989 r. do 1998 r. (uwzględniając przy tym dodatkowo okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Ś.), jest to bowiem najkorzystniejszy okres przeliczeniowy dla ubezpieczonego, co zostało wykazane w symulacjach przeprowadzonych przez organ rentowy. W tym miejscu podkreślić należy, że organ rentowy, ustalając podstawę wymiaru kapitału początkowego, może działać tylko w oparciu o obowiązujące przepisy.

Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, organ rentowy zaliczył mu jako okres składkowy okres od 19 lipca 1968 r do 1 czerwca 1977r.

W decyzji z dnia 18 listopada 2015r. organ rentowy uwzględnił okres zatrudnienia ubezpieczonego od 2 kwietnia 1979r. do 10 lipca 1979r. i wynagrodzenia z lat 1975- 1977, 1979-1980, 1983-1986. Jednakże do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych od 1991 do 2000r, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 74,46%. Jest to najkorzystniejszy okres jaki można było przyjąć do wyliczenia emerytury ubezpieczonego na podstawie obowiązujących przepisów. Tak więc również wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczony przez organ rentowy jest najkorzystniejszy z możliwych do wyliczenia w oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty.

Reasumując, zdaniem Sądu Odwoławczego Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że zaskarżone decyzje organu rentowego odpowiadają prawu. Zarzuty zgłaszane przez ubezpieczonego, jako nieuzasadnione i nie znajdujące odzwierciedlenia w obowiązujących przepisach prawa nie zasługiwały na uwzględnienie.

Tak argumentując Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, co skutkowało oddaleniem apelacji o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.